

Hĺbkové ex post hodnotenie vybraných regulácií pôsobiacich v podnikateľskom prostredí - formulár

Spracovateľ: Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky
odbor zlepšovania podnikateľského prostredia

Gestor/gestori právneho predpisu: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky

Názov právneho predpisu/právnych predpisov: Zákon č. 473/2005 Z. z. o poskytovaní služieb v oblasti súkromnej bezpečnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o súkromnej bezpečnosti) v znení neskorších predpisov

Lokalizácia: § 50

Účinnosť: 01. 08. 2022

Regulácia, ktorá je predmetom ex post hodnotenia: Regulácia č. 28

Neexistujúca definícia osôb poverených výkonom pátrania

Špecifikácia¹:

- Internetový odkaz na legislatívny proces hodnoteného právneho predpisu na portáli Slov-Lex:
<https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2022/45>
- Internetový odkaz na číslo parlamentnej tlače hodnoteného právneho predpisu:
<https://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=zakony/cpt&ZakZborID=13&CisObdobia=6&ID=221>

Hĺbkové ex post hodnotenie:

- ☒ regulácie/regulácií jedného právneho predpisu
- ☐ navzájom súvisiacich regulácií vo viacerých právnych predpisoch

¹ Informácie sa neuvádzajú, ak bola hodnotená úprava predložená do legislatívneho procesu pred 1. aprílom 2015. Pred týmto dátumom neexistovala povinnosť vypracovať Analýzu vplyvov na podnikateľské prostredie.

9.1 Základné informácie k hodnotenej regulácii

9.1.1 Opis regulácie a jej pôsobenia:
V aktuálnom znení zákona o súkromnej bezpečnosti takmer úplne absentuje úprava oprávnení osôb poverených výkonom pátrania (v zákone o súkromnej bezpečnosti je v podstate oprávnenie zadefinované iba v § 50 ods. 2, a to oprávnenie vykonať zásah, inak sú v zákone o súkromnej bezpečnosti zakotvené len povinnosti a obmedzenia), čím sa v tomto prípade vytvára priestor pre prevádzkovateľov detektívnych služieb na ich svojvoľnú „tvorbu“ a následnú realizáciu, ktorá nie zriedkavo je na hranici/za hranicou právne povolenej činnosti.
9.1.2 Znenie podnetu z podnikateľského prostredia (ak je k dispozícii)
V súčasne platnej právnej úprave sú osoby oprávnené výkonom pátrania definované prostredníctvom § 50 ods. 2, a to iba oprávnením vykonať zásah. Predmetom ex post hodnotenia má byť zistenie potreby presného zadefinovania osôb poverených výkonom pátrania.
9.1.3 Identifikácia dotknutých subjektov:
Ex ante: V ex ante fáze bola vypracovaná analýza vplyvov na podnikateľské prostredie, avšak pre hodnotenú reguláciu neboli identifikované dotknuté subjekty. Ex post: Dotknuté sú všetky subjekty, ktoré sú poverené výkonom pátrania. Počet potencionálne dotknutých subjektov nie je možné určiť z dôvodu absencie údajov.
9.1.4 Identifikovaný vplyv na podnikateľské prostredie z ex ante fázy (ak bola vykonaná):
V ex ante fáze bola vypracovaná analýza vplyvov na podnikateľské prostredie, avšak pre hodnotenú reguláciu nebol identifikovaný vplyv na podnikateľské prostredie.

9.2 Vyčíslenie dopadu na podnikateľské prostredie – porovnanie predpokladaných (ex ante) a skutočných (ex post) nákladov právneho predpisu²

Tabuľka č. 1: Výpočet skutočných vplyvov regulácie/regulácií (ex post) a ich porovnanie s predpokladanými vplyvmi (ex ante) (údaje sú uvedené po vyplnení Kalkulačky nákladov podnikateľského prostredia pre ex post hodnotenie uvedenú v prílohe č. 9b jednotnej metodiky):

EX POST								EX ANTE ³	EX POST – EX ANTE
Poradové číslo regulácie	Stručný a zrozumiteľný opis regulácie	Lokalizácia	Účinnosť právneho predpisu / regulácie	Kategória dotk. subjektov	Počet subjektov v dotk. kategórii	Náklady na 1 podnik. v €	Náklady na kategóriu dotk. subjektov v €	Náklady na kategóriu dotk. subjektov v €	Rozdiel v nákladoch na kategóriu dotk. subjektov v €
28	Neexistujúca definícia osôb poverených výkonom pátrania	§ 50	01.08.2022	Osoby poverené výkonom pátrania	-	-	-	-	-

² Kalkulácia nákladov sa uvádza pre každé hodnotené ustanovenie právneho predpisu, v prípade kalkulácie pre celý právny predpis ako celok je táto skutočnosť uvedená v lokalizácii.

³ Ex ante časť sa nevypĺňa, ak je regulácia zaradená do Registra ex post podľa bodu 10.3. písm. d) jednotnej metodiky a jej hodnotená úprava bola predložená do legislatívneho procesu pred 1. aprílom 2015.

Doplňujúce informácie k spôsobu výpočtu vplyvov jednotlivých regulácií na náklady podnikateľského prostredia a vysvetlenie rozdielu kvantifikácií ex post a ex ante

9.2.1 Spôsob vypočítania vplyvov na podnikateľské prostredie:
Ex ante náklady: V ex ante fáze bola vypracovaná analýza vplyvov na podnikateľské prostredie, avšak pre hodnotenú reguláciu nebol identifikovaný vplyv na podnikateľské prostredie, a teda neboli ani vypočítané vplyvy na podnikateľské prostredie. Z uvedeného dôvodu nie je možné uviesť spôsob vypočítania predpokladaných vplyvov na podnikateľské prostredie. Ex post náklady: Vplyvy danej regulácie na podnikateľské prostredie nie je možné kvantifikovať, pretože v tomto prípade ide o zvýšenie právnej istoty, ktoré nie je kvantifikovateľným vplyvom.
9.2.2 Zdroj početnosti (vrátane internetového odkazu na konkrétne štatistiky, ak sú dostupné na internete):
Z dôvodu neexistujúcej možnosti dohľadať počet FO/PO, ktoré sú poverené výkonom pátrania, nedokážeme uviesť zdroj početnosti.
9.2.3 Dôvod rozdielu medzi predpokladanými nákladmi regulácie (ex ante) a zistenými skutočnými nákladmi (ex post) (ak vznikol):
V ex ante fáze bola vypracovaná analýza vplyvov na podnikateľské prostredie, avšak pre hodnotenú reguláciu nebol identifikovaný vplyv na podnikateľské prostredie. Zároveň ide o reguláciu, pre ktorú nie je možné samostatne kvantitatívne posúdiť skutočné náklady. Z uvedených dôvodov nie je možné uviesť dôvod rozdielu medzi predpokladanými a skutočnými nákladmi.
9.2.4 Dôvod vzniku nepredpokladaných nákladov v ex ante fáze:
V ex ante fáze bola vypracovaná analýza vplyvov na podnikateľské prostredie, avšak pre hodnotenú reguláciu nebol identifikovaný vplyv na podnikateľské prostredie. Z uvedeného dôvodu nie je možné uviesť náklady nepredpokladané v ex ante fáze.

9.3 Ex post konzultácie s podnikateľskými subjektami a gestorom právneho predpisu

9.3.1 Účastníci, forma, termíny a časový rozsah ex post konzultácií:		
GESTOR PRÁVNEHO PREDPISU – Zúčastnení zástupcovia: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky Úrad súkromných bezpečnostných služieb Prezídium Policajného zboru		
PODNIKATELSKÉ SUBJEKTY:		
<u>Cielené konzultácie:</u>		
Oslovené subjekty (obchodné meno, IČO): Slovenská komora súkromnej bezpečnosti (ďalej ako „SKSB“ alebo „komora“), 31749275	Zúčastnené subjekty: Áno ☒ Nie ☐	
Forma a termín vykonania konzultácií:		
Oslovené subjekty: Slovenská komora súkromnej bezpečnosti	Forma: osobne/online ☒ dotazník/e-mail ☐	Dátum vykonania: 22. 08. 2024
<u>Verejné konzultácie:</u>		
Trvanie verejných konzultácií: od 29. 07. 2024 do 09. 08. 2024		
Forma a termín vykonania konzultácií:		
Zapojené subjekty: Združenie podnikateľov Slovenska	Forma: osobne/online ☐ dotazník/e-mail ☒	Dátum zapojenia: 09. 08. 2024

9.3.2 Vyjadrenie podnikateľských subjektov k regulácií:

- vznesené pripomienky voči zneniu regulácie,
- konkrétne problémy regulácie alebo prekážky, ktoré regulácia spôsobuje v praxi.

Zástupca SKSB sa vyjadril, že v súčasnosti je regulácia nastavená tak, že v zákone o súkromnej bezpečnosti absentuje úprava oprávnení osôb poverených výkonom pátrania. V súčasne platnej právnej úprave sú osoby oprávnené výkonom pátrania definované v ustanovení § 50 ods. 2, a to iba oprávnením vykonať zásah. V aplikačnej praxi sa tým podľa zástupcu podnikateľských subjektov vytvára priestor pre prevádzkovateľov detektívnych služieb realizovať aj také činnosti, ktoré môžu byť na hranici, prípadne až za hranicou právne povolenej činnosti.

Povinnosti prevádzkovateľa detektívnej služby je pritom možné nájsť v osobitných ustanoveniach o prevádzkovaní detektívnej služby, konkrétne v § 58 ods. 1 je uvedené, čo musí plniť prevádzkovateľ detektívnej služby, na čo musí dbať a aké evidencie je z jeho strany potrebné viesť. V § 59 sú uvedené obmedzenia detektívnej služby, ktoré negatívne vymedzujú, akým spôsobom nie je možné vykonávať detektívnu službu a po akých presvedčeniach osoby, jej príslušnosti či zdravotnom stave nie je možné pátrať. Okrem obmedzení uvedených v ustanovení § 59, je však podľa vyjadrenia zástupcu podnikateľských subjektov dôležité jasne zadefinovať oprávnenia a činnosti, ktoré môže detektívna služba vykonávať, aby bola zabezpečená právna istota a súlad so zákonom, profesionálna služba a najmä ochrana súkromia a občianskych práv. Vo výsledku by tak prevádzkovateľ mal poskytovať svoje služby efektívnejšie, eticky a v súlade s platným zákonom.

9.3.3 Vyjadrenie gestora k:

- dôvodu vzniku právneho predpisu/regulácie, opis problému, ktorý má riešiť,
- výsledku pôsobenia regulácie vo vzťahu k riešenému problému,
- plneniu cieľa regulácie vo vzťahu k riešenému problému,
- vzniku nepredvídateľných vplyvov (ak sa vyskytli),
- podnetu z podnikateľského prostredia,
- vzneseným pripomienkam podnikateľských subjektov k zneniu regulácie a pôsobeniu v praxi.

Gestor uvádza, že regulácia bola nastavená daným spôsobom z dôvodu, že detektívna služba je svojou podstatou najcitlivejším druhom bezpečnostnej služby, najmä pokiaľ ide o možnosť zásahu do osobnostných práv, preto sú v ustanoveniach § 58 a § 59 zákona o súkromnej bezpečnosti podrobne upravené podmienky, čoho sa nesmú osoby pri pátraní dopúšťať a čo sú povinné pri tejto činnosti plne rešpektovať. Základné povinnosti prevádzkovateľa detektívnej služby sú pritom obdobné ako povinnosti prevádzkovateľa strážnej služby. Výnimkou sú pomerne prísne obmedzenia uvedené v § 59, ktoré však nebránia zisťovaniu skutočností, ktoré sú protiprávne alebo by mohli viesť k protiprávnemu konaniu alebo súvisia s manželstvom.

V súčasnosti platná právna úprava obsiahnutá v § 59 je podľa vyjadrenia gestora postačujúca, nakoľko obsahuje jasné a konkrétne obmedzenia, ktoré chránia základné práva a slobody občanov. Tým, že jasne definuje, čo je pre detektívne služby neprípustné, pomáha predísť neoprávneným zásahom do súkromia. Zakázané činnosti sú zároveň vymedzené dostatočne tým, že zákon presne vymenúva aktivity, ktoré prevádzkovateľ detektívnej služby nemôže vykonávať a informácie, po ktorých nesmie pátrať. V praxi sú teda jednoznačne stanovené hranice, ktoré by detektívna služba nemala prekračovať. Ustanovenie § 59 zároveň ponecháva priestor na flexibilitu v rámci povolených činností tak, aby mohli detektívne služby vykonávať svoju činnosť efektívne v prospech svojich klientov v rámci zákonných možností.

9.3.4 Alternatívne riešenia z pohľadu podnikateľských subjektov:

- návrhy na zmeny v právnom predpise (úprava znenia/zrušenie regulácie),

- návrhy na úpravu aplikačnej praxe,
- príklady alternatívnych riešení alebo osvedčených postupov z iných krajín (dobrovoľné),
- očakávaná úspora nákladov v dôsledku úpravy/zrušenia regulácie (dobrovoľné).

Na konzultáciách, ktoré sa uskutočnili dňa 22. 8. 2024, zdôraznila v úvode stretnutia SKSB potrebu vytvorenia nového zákona, pretože súčasný zákon o súkromnej bezpečnosti prešiel viacerými novelizáciami, v dôsledku ktorých sa stal neprehľadným a komplikovaným pre podnikateľské subjekty. Vzhľadom na pripomienky, ktoré zazneli v úvode stretnutia, navrhla SKSB zriadenie spoločnej pracovnej skupiny za účelom tvorby nového zákona, prostredníctvom ktorej by sa stanovil rámec a obsah nového zákona na základe úzkej spolupráce všetkých zainteresovaných subjektov.

V nadväznosti na reguláciu uvedenú v ustanovení § 50 SKSB navrhla, aby došlo k úprave a presnejšej definícii oprávnení prevádzkovateľov detektívnej služby. SKSB zároveň upozornila na skutočnosť, že v súčasnosti majú prístup, respektíve možnosť nahliadať do rôznych registrov napríklad exekútori a banky, preto nevidia dôvod aby takéto oprávnenie nemohli mať aj prevádzkovatelia detektívnej služby. Jasným stanovením právomocí pre detektívne služby sa podľa SKSB zúži priestor pre ich doterajšie obchádzanie a bude jednoduchšie vyžadovať i kontrolovať ich dodržiavanie. SKSB v rámci konzultácií s gestorom navrhla, že pripraví návrh konkrétneho znenia, v ktorom budú zadefinované právomoci detektívnej služby.

9.3.5 Vyjadrenie gestora k alternatívnym riešeniam:

Zástupcovia Ministerstva vnútra SR v úvode stretnutia realizovaného 22. 8. 2024 v priestoroch Ministerstva hospodárstva SR reagovali na potrebu prípravy nového zákona, ktorá zaznela od SKSB, protinávrhom – ochotou zapracovať návrhy zásadných zmien do súčasného znenia zákona jeho novelizáciou. Zdôraznili však potrebu zberu viacerých návrhov zásadných zmien, aby nedochádzalo k častým novelizáciám. Gestor zároveň preverí možnosti zriadenia pracovnej skupiny, ktorej členmi budú aj zástupcovia podnikateľského prostredia.

V súvislosti s návrhom SKSB upraviť právomoci prevádzkovateľov detektívnej služby, okrem iného poskytnúť im prístup do niektorých registrov, gestor čiastočne súhlasí. Gestor posúdi návrh právnej úpravy zaslaný zo strany SKSB, pričom si vie predstaviť úpravu oprávnení pre detektívne služby v prípade niektorých registrov, rozhodne však nesúhlasí s rozšírením rozsahu právomocí pre detektívne služby z dôvodu, že ich dodržiavanie či možné porušovanie je takmer nemožné odkontrolovať.

9.4 Stanovisko spracovateľa k právnemu predpisu a jeho vplyvu na podnikateľské prostredie

9.4.1 Stanovisko k pôsobeniu právneho predpisu/regulácie na podnikateľské prostredie, k optimálnosti jej nastavenia a k optimálnosti nastavenia jej aplikačnej praxe:

Spracovateľ uvádza, že v súčasnom znení zákona o súkromnej bezpečnosti takmer úplne chýba jasná úprava právomocí osôb poverených výkonom pátrania. Týmto nedostatkom vzniká priestor pre prevádzkovateľov detektívnych služieb na svojvoľné „tvorenie“ a následné uplatňovanie vlastných postupov, ktoré neraz balansujú na hranici alebo dokonca prekračujú rámec zákonne povolenej činnosti.

Spracovateľ vníma upozornenie zástupcu podnikateľských subjektov, že v súčasnom zákone o súkromnej bezpečnosti chýba jasná úprava oprávnení pre osoby vykonávajúce pátranie, pričom im zákon priznáva len oprávnenie na zásah podľa § 50 ods. 2. Zákon síce obsahuje povinnosti a obmedzenia pre detektívne služby (§ 58 a § 59), avšak zástupca zdôrazňuje potrebu jasného vymedzenia oprávnení, aby sa zabezpečila právna istota, ochrana súkromia a súlad s legislatívou.

Gestor vysvetľuje, že detektívna služba je najcitlivejším druhom bezpečnostnej služby pre riziko zásahu do osobnostných práv, preto zákon o súkromnej bezpečnosti (§ 58 a § 59) prísne upravuje, čo detektívi nesmú robiť a čo musia rešpektovať. Povinnosti detektívnych služieb sú podobné ako pri strážnych službách, avšak s prísnejšími obmedzeniami v § 59. Podľa gestora sú tieto obmedzenia dostatočné na ochranu práv občanov, keďže jednoznačne definujú, aké činnosti a informácie sú pre detektívne služby neprípustné.

Spracovateľ vníma upozornenie zástupcu podnikateľov, že zákon o súkromnej bezpečnosti nedostatočne upravuje oprávnenia pre osoby vykonávajúce pátranie, čo umožňuje prevádzkovateľom detektívnych služieb vykonávať činnosti na hranici zákona. Naopak, gestor uvádza, že regulácia je týmto spôsobom vymedzená zámerne kvôli ochrane osobnostných práv a že obmedzenia v § 58 a § 59 dostatočne chránia občanov pred neoprávnenými zásahmi, pričom poskytujú priestor na efektívne a zákonné fungovanie detektívnych služieb.

9.4.2 Stanovisko k alternatívnym riešeniam, ktoré môžu zlepšiť podnikateľské prostredie:

Spracovateľ vníma návrh SKSB upraviť a presnejšie definovať oprávnenia prevádzkovateľov detektívnych služieb, s odvolaním sa na reguláciu uvedenú v § 50. SKSB tiež poukazuje na to, že prístup k rôznym registrom majú v súčasnosti napríklad exekútori a banky, preto považuje za opodstatnené, aby podobné oprávnenie mali aj detektívne služby. Spracovateľ súhlasí s návrhom SKSB vypracovať konkrétny návrh právomocí detektívnych služieb.

Spracovateľ súhlasí s čiastočne súhlasným stanoviskom gestora k návrhu SKSB na úpravu oprávnení pre prevádzkovateľov detektívnych služieb, vrátane prístupu do vybraných registrov, a prisľúbil posúdenie zaslaného návrhu právnej úpravy. Gestor si vie predstaviť obmedzené rozšírenie prístupu do niektorých registrov, avšak dôrazne nesúhlasí so širším rozsahom právomocí pre detektívne služby, keďže kontrola ich dodržiavania by bola takmer neuskutočniteľná.

K predmetnému návrhu SKSB zriadiť pracovnú skupinu za účelom tvorby nového zákona, prostredníctvom ktorej by sa stanovil rámec a obsah nového zákona na základe úzkej spolupráce všetkých zainteresovaných subjektov, vyjadruje spracovateľ súhlas a podporuje vznik pracovnej skupiny.

9.4.3 Odporúčenie spracovateľa:

☐ ponechať reguláciu ☒ upraviť reguláciu ☐ zrušiť reguláciu bez náhrady

☐ upraviť aplikačnú prax

9.4.4 Ak spracovateľ navrhuje reguláciu alebo aplikačnú prax upraviť, tak uvedie ako a akých právnych predpisov/ustanovení právnych predpisov (aj súvisiacich právnych predpisov) sa má úprava dotknúť:

Spracovateľ na základe vstupov zúčastnených strán navrhuje upraviť a presnejšie definovať oprávnenia prevádzkovateľov detektívnych služieb v § 50 zákona o súkromnej bezpečnosti.

9.5 Vyjadrenie gestora právneho predpisu k vykonanému hĺbkovému ex post hodnoteniu⁴

9.5.1 Pripomienky gestora právneho predpisu k procesu ex post hodnotenia:
Gestor sa v stanovenej lehote nevyjadril.
9.5.2 Vyjadrenie gestora k obsahu stanoviska spracovateľa:
Gestor sa v stanovenej lehote nevyjadril.

⁴ Časť 9.5 je v zmysle bodu 10.2. JM vyplnená v prípade, ak gestor právneho predpisu zaslal spracovateľovi vyjadrenie k vykonanému ex post hodnoteniu do 30 kalendárnych dní od ukončenia hĺbkového ex post hodnotenia